

Názov stavby: „Holiday resort - Liptovská Mara, I. etapa“

Liptovský Trnovec - Ravence

Číslo výskumu: 191/2008

Vedúci výskumu: PhDr. Ján Beljak, PhD. (AÚ SAV Nitra)

Investor: drevodom rajec development, s.r.o.

METÓDA A ORGANIZÁCIA VÝSKUMU

Záchranný výskum (č.v.: 191/2008) prebehol v dňoch 22.02.2008-14.11.2008. Pozostával z vykonania rezov pomocou UDS (hladká lyžica široká 1,2 m). Hlavný rez prechádzal plochou v smere východ-západ a naň bolo kolmo vedených ďalších 11 rezov v smere sever-juh. Zároveň bola vykonaná archeologická prospekcia na celej ploche Holiday resortu Liptovská Mara – I. etapa. Na mieste nálezu („hlavná plocha“) bol následne vykonaný plošný odkry a to v sonde dlhej 200 a širokej 10 metrov, t.j. na ploche, na ktorej budú stáť samotné zruby a na ktorej bol výskyt archeologických nálezov. Táto plocha bola rozdelená na sektory 5x5 m (A-B/0-200). Podľa sektorov boli triedené nálezy aj dokumentovaná odkryté nálezové situácie. Strojom sme stiahli ornicu o hrúbke cca. 30 cm a následne sme ručne začistili plochu a znížili ju o ďalších 10 cm. V hĺbke cca. 40 cm sa začali rysovať archeologické objekty. Tie sme explorovali systémom polovíc. Najskôr sme vykopali južnú polovicu objektu a po jej zdokumentovaní aj severnú polovicu. Všetkých 121 objektov bolo vykopaných kompletne! Nálezové situácie boli zdokumentované geodeticky, kresebné, fotograficky a fotogrametricky. Nálezy sú zdokumentované, ošetrované a uložené v depozite AÚ SAV.

ZHODNOTENIE VÝSLEDKOV ARCHEOLOGICKÉHO VÝSKUMU

Výskumom sa podarilo odkryť časť osady lužickej kultúry zo strednej a mladšej doby bronzovej. Odkryli sme pravdepodobne južný okraj tejto osady. Spolu 121 archeologických objektov. V tom sídliskové jamy (zásobné) a kolové jamy. Nálezový materiál z týchto objektov tvorí predovšetkým: keramika (jej fragmenty) a mazanica. Osteologický materiál sa nepodarilo doložiť, s výnimkou veľmi „rozožratých“ kostičiek z objektu č. 55. Dôvodom je pravdepodobne kyslá pôda na mieste osady. Mazanica sa nachádzala spolu s keramikou priamo v zásypoch sídliskových jám, ale aj v premiešanej kultúrnej vrstve o hrúbke cca. 15 cm nad týmito objektmi. Medzi najhodnotnejšie archeologické objekty odkryté počas záchranného výskumu v polohe Ravence v Liptovskom Trnenci, patria sídliskové jamy č. 1, 55, 80 a 95. V sídliskovej jame č. 1 sa okrem väčšieho množstva typickej keramiky našiel aj bronzový náramok. Tento datujeme do stupňa BC doby bronzovej. Do tohto obdobia patrí aj šálka a vanička z jamového objektu č. 95, ktoré sa podarilo zrekonštruovať. Naopak šálky z objektu č. 55 datujeme už do stupňa BD, čiže do mladšej doby bronzovej. Do tohto chronologického úseku patria aj keramické fragmenty z obj. č. 80 aj väčšina typického nálezového materiálu z ďalších objektov. Vznik osady lužickej kultúry v polohe Ravence, v Liptovskom Trnenci preto môžeme s určitosťou datovať do strednej doby bronzovej (stupeň BC) a jej zánik do mladšej doby bronzovej (stupeň BD). Patrí tak medzi najstaršie osady lužickej kultúry odkryté na Liptove a na Slovensku vôbec. Analógie poznáme z Liptovskej Teplej a Liptovského Michala (niekedy datované už do stupňa BB) a Trenčína-Istebníka. V Liptovskom Trnenci sa v objekte č. 95 podarilo odkryť vaničkovitú nádobku, ktorá má analógie aj v Trenčíne-Istebníku. Tento tvar nádob je typický pre starší stupeň lužického osídlenia a spolu s bronzovým náramkom z obj. 1 bezpečne datujú vznik osady v Liptovskom Trnenci do strednej doby bronzovej. Do tohto obdobia patria aj výzdobné motívy plastického výčnelku a vypichanej kružnice („slniečka“) doložené aj v Liptovskom Trnenci. Výzdobou (oválne vtlačenia a zväzky brázd) i tvarom sú šálky z obj. 55 typickým nálezom pre mladšiu dobu bronzovú, s početnými analógiami na lužických sídliskách a predovšetkým pohrebiskách.

Obr. 01. Liptovský Trnovec - Ravence. Pohľad na skúmanú plochu z východu.

Obr. 02. Liptovský Trnovec - Ravence. Objekt 103.

Obr. 03. Liptovský Trnovec - Ravence. Výber nálezov.